

Nasıl bir Milli Eğitim?

Eğitim kurumu çocuğun, gencin kimlik gelişiminde ve sosyalleşmesinde en önemli etkiye sahip kurumlardan biridir. Çocuk doğup büyüdüğü aile içinde kendisi, aile üyeleri ve toplum hakkında geliştirdiği yargılar, değerler okul ortamında test edilerek desteklenir, geliştirilir ya da aşağılanarak, küçümsenerek çocuğun kendisine ve ailesine olan güven ve saygısının da sarsılmasına ve kaybolmasına neden olabilir. Okulun çocuğu benimsemesi çocuğun okulla ve toplumla bütünleşerek kendini sağlıklı bir şekilde ifade etmesini, okul ve öğretmen tarafından verileni severek ve isteyerek almasını sağlarken okul ve öğretmenlerin çocuğu itmesi, aşağılaması gibi durumlar çocuğun değersizlik duygusu içinde kendisi ve ailesine karşı saygısını kaybetme ve utanma sıkılma duyguları geliştirerek okula ve okulda verilen eğitime karşı direnç göstererek ve kendisini kapatarak başarısız olmasına neden olabilir.

Benzer sosyo ekonomik düzeyden gelen çocuklar için okulun genel politikası ve öğretmenlerin bilgi, beceri ve tutumları çok önem kazanmaktadır. Bu ortamlarda çocukların bireysel başarı düzeylerinde okul yönetimi ve özellikle de öğretmenlerin bilgi, beceri ve tutumları belirleyici olacaktır. Öğrencilerle bire bir iletişim kuran, onların derslere karşı ilgi ve motivasyonlarını arttırıcı teknikler uygulayarak çocukların ilgi ve güvenini kazanmayı başarabilen öğretmenlerin öğrencileri tabii ki daha homojen ve çok daha üretken olurken öte yandan çocuklara karşı ilgisiz, otoriter ya da öğrencileri motive etmeyi çok istediği

halde bunu nasıl yapabileceğine dair bilgi ve beceriden yoksun bir öğretmen çocukların bir çoğuna ulaşamayacaktır.

Eğitim bir milletin en temel ihtiyaçlarından biridir. Hayatta kalabilmek ve üretebilmek için beslenme, tehdit ve saldırılara karşı barınma ve savunma ve gelişip millet olarak varlığımızı koruyabilmemiz için eğitim üç temel gereksinimimizdir. Bu üç temel gereksinim azami düzeyde karşılandıktan sonra kaliteli yaşam için gereklilikler ve hayattan azami düzeyde haz alabilmek için toplumun tamamı ve bireysel bazda da her bir birey için kaynaklar kullanılmalı ve geliştirilmelidir. Maalesef tarih boyunca eğitim boyutu hep ihmal edilmiştir. Cumhuriyetle birlikte çok önem kazanan eğitime ilk yıllarda verilen önemin kısa süre sonra sistematik olarak ihmal edildiğini görüyoruz. Millet olarak varlığımızı sürdürebilmek için en temel gerekliliklerden olan eğitim siyasi ve politik değişim ve dalgalanmalardan azami düzeyde etkilenmiş, eğitim, öğretim sistemlerine ve personeline gereken ilgi ve özen gösterilmediği gibi eğitim kurumu ve personeli de siyasi gruplaşmalara ayrılmış, tutarlı bir eğitim politikası izlenmemiştir. Her dönem ülkede hakim olan politik görüş yönünde eğitim politikalarının geliştirilmesi, öğrencilerin öğrendikleri ile öğretmenlerin savundukları ya da yansıttıkları görüşlerin tutarsızlıkları öğrencilerin de eğitim sistemine ve eğitimcileri karşı güven geliştirmelerini engellemiştir. Aynı şekilde bir dönem güçlenen bir politik görüş ya da inanç tehdit olarak gördüğünde alternatif görüş ve inançlarda eğitim ve baskı sistemleri geliştirilerek gençlik ve eğitim kurumları kontrol edilmeye çalışılmış olması da eğitim açısından diğer bir sorun olarak ortadadır. Zira öğrenciler ortaya konan politik çatışmalar ve yönlendirmeler karşısında verilen eğitim ve öğretimi almaya karşı da direnç göstermektedirler. Eğitim sistemi, eğitim materyalleri her dönem hakim güçlerin çıkarları doğrultusunda sürekli değiştiğinden tutarlı bir eğitim programı da uygulanamadığı gibi eğitimcilerin de tek amaç birliği içinde ve çeşitli endişelerden uzak, sadece ülkenin yararına program geliştirme, kalifiye insan yetiştirme yönünde bir amaca yönelememiş, dahası süreç içinde özel dersane sistemi geliştirilerek değişik sömürü kaynakları oluşturulmuştur. Dershaneler öğrencilere herhangi eğitici, öğretici bir değer katmamakta ve sadece sınav geçmeye yönelik eğitim sistemindeki eşitsizliği güçlendirme yönünde faaliyet göstermenin ötesine geçmemektedir.

Son yıllarda özellikle ithal eğitim sistemlerinin aynen alındığı gibi uygulanmaya çalışıldığını gözlemlemekteyim. Bu programlar aslında çalışabilir ve uygulanabildiği takdirde gerçekten de oldukça yararlı sonuçlar alınabilir. Ancak personelin mevcut programları anlama ve uygulama, uygun rol ve davranışları benimseme gibi konulara yeterliliği konusunda ciddi endişelerim var ve sanırım bunun için bile en az on yıl geçmesi gerekir ki bizde eğitim politikaları

hükümetlere bağlı olarak sürekli değiştiği göz önüne alındığında bunun mümkün olmayacağı ortadadır.

Özellikle eğitimin ilk yıllarında çocuklar öğretmenlerin verdiği bilgileri kolayca benimseyip onların söylediklerine inandıklarından öğretmenlerin eğitim sistemi içinde paralel düzeyde kendi yargı ve inançları doğrultusunda çocukları yönlendirmeden ve program bütünlüğü içerisinde doğru bilgilerle eğitmeleri çocuklarda korkusuzca ve araştırmacı bir ruhla bilgilerini pekiştirip geliştirebilirken öğretmenlerin kendi görüş ve yargıları yönünde sadece yandaş yetiştirmeye yönelik tutumları çocuklarda çelişik, tutarsız tavırlar sergileyecek ve kendi bilgi ve yargılarıyla bağdaşmayan bilgilerle karşılaştıklarında bu bilgilerin doğruluğunu araştırmadan reddetmeyi tercih edecektir.

Öğretmenler dahil hiç kimse her konuda her şeyi en iyi bilemez. Bilim ve teknolojinin gelişip çeşitlenmesi insanların çeşitli alanlarda uzmanlaşmasını zorunlu kılmaktadır. Her ne kadar bilgili, başarılı ya da zeki olursanız olun ancak bir ya da birkaç alanda çok iyi olabilirsiniz. Dolayısı ile iyi olduğunuz alanlarda bu bilginizi insanlar yararına kullanırken uzman olmadığınız alanlarda da insanları yanlış bilgilendirmek yerine onları bu alanlardaki uzman kişilere yönlendirmek, yönlendirebilmek sizi her konuda bilgisine güvenilen biri olarak saygın bir konuma taşır. O halde söz gelimi Türkçe öğretmenin öğrenciye matematik ya da yabancı dil konusunda yapabileceği en iyi yardım bu alandaki tanıdığı iyi bir matematik öğretmeni ya da ilgili dil öğretmeni varsa ona yönlendirmek olmalı. Benzer şekilde çocuğun ailevi problemleri varsa ya da herhangi psiko-sosyal problemlerle boğuşuyorsa çocuğun bu problemlerini öğretmen kendi yönetmeleri ile çözmeye çalışmak yerine çocuğu okul sosyal hizmet uzmanı, okul psikologu ya da dışarıdan ilgili profesyonel kurum ve kuruluşlara yönlendirerek yardımcı olmaya çalışmalıdır. Her işin, her mesleğin profesyonelinin bilmek her iş ya da mesleği tek tek bilip uygulamaya çalışmaktan çok daha geçerli ve gerçekçi bir yaklaşım olacaktır.

Öğretmenlik kendini dinletebilme sanatıdır. İnsanların sizi dinlemesi için sizin ses tonunuzun, duruşunuzun, söylediklerinizin tutarlılığı ve akıcılığı ile bütünlük oluşturması, dinleyicilerin seviyesine, kapasitesine uygun olması gibi hususları göz önünde bulundurmanız önem arz etmektedir. Ulaşabildiğiniz öğrenci sayısı sizin başarınızı belirler. Öğrencilerin tamamı üzerinden başarı değerlendirilmelidir. Öğrencilerinizin soru sorma sıklığı sizin kendinizi dinletebilme oranınız ve sorulan soruların konuyla uyum ve tutarlılığı da konuyu anlatabilme beceriniz hakkında fikir verebilir. Bizim öğrencilik yıllarımızdan hatırlıyorum; ilkokul ikinci sınıftan üniversite son sınıfa kadar öğretmenlerimiz her başarısızlık olayında "sizin temeliniz yok" ben ne yapabilirim derlerdi, bilmem hala bu söylem var mı? Bence

temeli olmayan sadece bizler değildik, öğretmenlerimizin de temeli yoktu ve işin gerçeği olmayan temelimizin temeli de onlardı.

Okullarda özellikle de orta öğretim kurumlarında sosyal servisler, Okul Sosyal Hizmet Uzmanları ve Okul Psikologlarına çok ihtiyaç duyulmaktadır. Orta öğretim dönemi çocukların aynı zamanda ergenlik çağı olması hesabı ile özel önem taşımaktadır ve uzmanlarca psiko sosyal yönden desteklenmeleri, sorunlarının kökleşmeden tespit edilip çözümlenmesi, öğrenci ile öğretmen ve okul idaresi arasında iletişimi sağlayan, karşılıklı beklentilerin aktarılmasında ve gerilim oluşmadan çıkabilecek sorunların giderilmesinde sosyal hizmet uzmanlarının çok fonksiyonel olacağı kanaatindeyim. Nihayet gelişmiş ülkelerde bunun çok somut sonuçlarını görebilmekteyiz.

Her ne kadar gelişmiş ülkelerden eğitim sistemlerini ithal etsek de öğretmenlerimizin önemli bir kısmı halen alışık oldukları sistemi devam ettirme, öğrenciler üzerinde baskı ile otorite kurma yönündeki inanç ve tutumları dolayısı ile eğitim sistemi daha bir karmaşık hal almaktadır. Gene not sistemi ve özellikle de yozlaşan test (Seviye belirleme vs.) sistemleri dolayısı ile ezberci bir sistemle öğrenciler sınav geçme dışında hiç bir kazanım sağlamadıkları gibi öğrencinin tüm zamanını bu faydasız bilgileri ezberlemek için harcaması dolayısı ile öğrencide aşırı gerilime de neden olmaktadır.

Aşağıda Ankara'da bir devlet lisesinde yapılmış araştırma ve bu araştırma sonuçları bağlamında çalışmayı yapanların değerlendirmeleri yer alıyor. Oldukça faydalı bir çalışma olduğuna inanıyorum. Bu çalışmayı okuduğunuzda gerek okulda gerekse bölgede sosyal hizmet mesleğinin temel alanlarından olan toplumla çalışma (toplum organizasyonu ya da komite çalışması) ve grup çalışmalarının bu ortamlar için ne kadar önemli olduğunu da göreceksiniz. Keşke araştırmacılar bu çalışmalarında deneklerin yaş, köken gibi değişkenleri de dahil etselendi demenin dışında oldukça faydalı bulduğumu belirtmek isterim.

[İktidar, Direnis ve Toplumsal Cinsiyet](#) [Eril Direnis Kültürü Karsısında Kızlar](#)

İmdat Artan

imdat@psikososyalhizmet.com